

**Strateški plan djelovanja
Dramskog studija slijepih i slabovidnih "Novi život"
od 2023. do 2027.**

I. OPĆI PODACI O DRAMSKOM STUDIJU SLIJEPIH I SLABOVIDNIH "NOVI ŽIVOT"

Naziv udruge: Dramski studio slijepih i slabovidnih "Novi život"

Skraćeni naziv udruge: Novi život

Datum i mjesto registracije udruge: 30.travnja 1998.- Zagreb

OIB udruge: 97894610362

RNO broj: 0053481

Predsjednik udruge: Vojin Perić

Adresa udruge: Šenoina 32, 10 000 Zagreb

Internetska stranica: www.novizivot.hr

E-mail udruge: kazaliste@novizivot.hr

Broj članova/ica udruge: 15

II. UVOD

Pišemo se Dramski studio, igramo kao Kazalište slijepih, a zapravo smo udruga u civilnom društvu. I za teatar apsurdna je malo previše. Naš osnovni problem je naš specifikum, naš inat da se bavimo nečim što nam nisu propisali u okvirima integracije i inkluzije. I kad nas uključuju, oni to čine po svojim pravilima, perući prije svega savjest, a tek onda razmišljajući o nama kao o kozmetičkim preparatima kojima će pravdati provođenje Konvencije UN-a, odnosno pokazujući nas prigodom međunarodnih prezentacija socijalne politike.

Jer, kako objasniti da jedan teatar nakon 75 godine nije barem upisan u Očevidnik Ministarstva kulture, a kamo li ustrojen kao profesionalna umjetnička institucija. No, doskočili smo i tome. Naime prije četiri godine osnovali smo trgovačko društvo Teatroza d.o.o. koja kao posebnu ustrojbenu jedinicu ima Kazališnu družinu Novi život, koja je u trenutku pisanja ovih redaka napokon upisana u Očevidnik Ministarstva kulture. Pored ovog ostvarenog cilja, Teatroza d.o.o. će nam poslužiti za bavljenje gospodarskom djelatnošću, odnosno socijalnim poduzetništvom.

Kada se jedna institucija, čije postojanje traje 75 godina iz dana u dan bori za svoj opstanak, kada iz godine u godinu mijenja resore i pripada čas kulturi, čas socijali, kad je sljepoća prepreka koja onemogućava institucionalnu poziciju koju zaslužujemo, onda je strateško planiranje težak posao, onda su i ciljevi i planovi tek želje, a iskustva i postignuća više su plod neviđenog entuzijazma i upornosti nego slatkog i lakog bavljenja umjetnošću.

Pišemo sve ovo, kako bi revni čitatelj ovih redaka, navikao na stroge forme i obrasce, makar na trenutak zastao i zapitao se – jesu li u moru papirnatih programa i projekata bitniji korisnici (ljudi) ili sami papiri čija birokratska krutost i obilnost materijala nadilazi svrhu. Možda će opet procjenitelji površno pogledati neke obrasce, vidjeti na brzinu kako nismo ni socijala ni kultura, odrezati kratko olovkom i poslati nas na neki novi natječaj u neko novo uzaludno iščekivanje.

Mi smo i socijala i kultura, mi smo dapače sinteza jednog i drugog resora, rijedak primjer primjerenog uključivanja u kulturni i javni život društva, u svijetu rijetka forma nadilaženja uobičajenosti i navike, mi smo inkluzija iluzija. Slijepi i slabovidne osobe nisu puki konzumenti socijalnih usluga, nisu socijalni problemi koji čekaju milostinju, nisu pasivni promatrači života; u nama ima i snage i potencijala, i talenta i volje, u nama buktu želja za "preživljavanjem" unatoč svemu i svima.

(Ulomak iz predstave, Petre Radin: *Jučer sam se sjetio plave*)

Doći će vrijeme kad nas više neće zvati slijepcima, nego našim imenima, prezimenima i zvanjima, kad nam neće mjesečno uplaćivati državnu milostinju, nego omogućiti posao i kad će se tražiti karta više za predstave pravog Kazališta slijepih čija će umjetnička imaginacija nadržati stereotipe i predrasude.

A, DA LI ĆE DOĆI VRIJEME?

III. POLAZIŠNE TOČKE STRATEŠKOG PLANIRANJA

Na osnovi svojih ciljeva, svojih iskustava, te svojih akata, Dramski studio slijepih i slabovidnih "Novi život" (u daljnjem tekstu: Novi život), donosi ovaj strateški plan, kako bi njime učinio izvjesnijom svoju opstojnost u budućnosti, odnosno ispunio svoje zadaće – misiju i viziju.

Pored naših akata i dokumenata, ovaj petogodišnji plan uokviren je međunarodnim dokumentima koji afirmiraju i štite prava osoba sa invaliditetom, te dokumentima koje je donijela Republika Hrvatska, kao dokaze svoje vlastite demokratičnosti i socijalne osjetljivosti.

Kako bi čitatelju ovih redaka bilo sve jasno i podastrto na jednom mjestu, navedimo nekoliko osnovnih dokumenata na kojima počiva status i dostojanstvo osoba sa invaliditetom, naravno pod uvjetom da su spomenuti dokumenti implementirani u zakonodavni sustav, te da se praktično poštuju i provode.

Nakon navođenja naziva pojedinih dokumenata, citirat ćemo članke, odnosno njihove dijelove koji se tiču djelatnosti u kulturi, odnosno u zaštiti osoba sa invaliditetom, ako je to u kontekstu našeg rada potrebno, a često jest.

Temeljni dokument na koji se pozivamo, a kojim je uokviren pravni sustav odnosa prema osobama sa invaliditetom u većini demokratskih zemalja jest:

1.KONVENCIJA UN-a O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM, usvojena u New Yorku, 13. 12. 2006. a koju je republika Hrvatska potpisala u istom gradu, 30. 03. 2007. Godine, te iste godine ratificirala u Hrvatskom Saboru

IZVATCI IZ KONVENCIJE UN-a

Članak 8.

PODIZANJE SVIJESTI

- 1. Države stranke se obvezuju usvojiti žurne, učinkovite i primjerene mjere u svrhu:*
 - (a) podizanja razine svijesti u svim segmentima društva, uključujući i razinu obitelji, u svezi s osobama s invaliditetom, kao i promicanja poštivanja njihovih prava i dostojanstva,*
 - (b) borbe protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom na svim područjima života, uključujući one utemeljene na spolu i dobi,*

(c) promicanja svijesti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom.

2. Mjere za postizanje navedenih ciljeva uključuju:

(a) Pokretanje i provođenje djelotvornih kampanja podizanja svijesti javnosti s ciljem:

(i) senzibiliziranja javnosti za prava osoba s invaliditetom,

(ii) promicanja pozitivne percepcije osoba s invaliditetom i većeg stupnja društven svijesti o osobama s invaliditetom,

(iii) promicanja priznavanja vještina, stvarnih vrijednosti i sposobnosti osoba s invaliditetom, te njihova doprinosa na radnom mjestu i tržištu rada,

(b) Njegovanje stava o poštivanju prava osoba s invaliditetom na svim razinama obrazovnog sustava, počevši kod sve djece već u ranoj životnoj dobi,

(c) Poticanje svih sredstava javnog priopćavanja na predstavljanje osoba s invaliditetom na

način usklađen sa svrhom ove Konvencije,

(d) Promicanje programa za podizanje razine svijesti o osobama s invaliditetom i njihovim pravima.

Članak 30.

SUDJELOVANJE U KULTURNOM ŽIVOTU, REKREACIJI, RAZONODI I ŠPORTU

1. Države stranke priznaju osobama s invaliditetom pravo na sudjelovanje u kulturnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, te će poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da osobe s invaliditetom:

(a) uživaju pristup kulturnim materijalima u svim dostupnim oblicima,

(b) uživaju pristup televizijskim programima, filmovima, kazalištu i drugim kulturnim aktivnostima, u svim dostupnim oblicima,

(c) uživaju pristup mjestima kulturnih događanja ili usluga, kao što su kazališta, muzeji, kino dvorane, knjižnice i turističke usluge, te, koliko je to moguće, spomenicima i mjestima od nacionalnoga kulturnog značenja.

2. Države stranke će poduzeti odgovarajuće mjere kako bi omogućile osobama s invaliditetom razvoj i korištenje svojega kreativnog, umjetničkog i intelektualnog potencijala, ne samo za vlastitu dobrobit, nego također i za obogaćivanje društva.

3. Države stranke će poduzeti sve odgovarajuće korake kako bi osigurale da zakoni koji štite intelektualna vlasnička prava ne sadrže nerazumne ili diskriminirajuće prepreke pristupu osoba s invaliditetom kulturnim materijalima, poštujući pritom odredbe međunarodnog prava.

4. Osobe s invaliditetom će imati pravo, na ravnopravnoj osnovi s drugima, na priznavanje i potporu svojem specifičnom kulturnom i jezičnom identitetu, uključujući znakovni jezik i kulturu gluhih.

5. S ciljem omogućavanja sudjelovanja osoba s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi s drugima u rekreativnim i športskim aktivnostima, te rasonodi, države stranke će poduzeti odgovarajuće mjere u svrhu:

(a) poticanja i promicanja sudjelovanja, u najvećoj mogućoj mjeri, osoba s invaliditetom u redovitim športskim aktivnostima na svim razinama,

(b) osiguranja mogućnosti organiziranja, razvoja i sudjelovanja u športskim i rekreacijskim aktivnostima namijenjenim osobama s invaliditetom i u tu svrhu će se poticati osiguravanje odgovarajućeg vodstva, obuke i sredstava, na ravnopravnoj osnovi s drugima,

(c) osiguranja pristupa osoba s invaliditetom športskim, rekreacijskim i turističkim centrima,

(d) osiguranja djeci s teškoćama u razvoju jednakog pristupa sudjelovanju u igri, rekreaciji,

slobodnim i športskim aktivnostima, uključujući i one aktivnosti koje su dio obrazovnog sustava,

(e) osiguranja pristupa osobama s invaliditetom uslugama koje pružaju organizatori rekreacijskih, turističkih, slobodnih i športskih aktivnosti.

Ovo su samo neki od detalja koji štite naša prava. Naravno da je Konvencija u cijelosti posvećena tome, te je kao dokument nužno poznavati u slučaju da je pojedinac ili institucija u prilici da donosi određene akte u kontekstu osoba sa invaliditetom. Ona izričito naglašava kako se osobe sa invaliditetom pored prilagođavanja kulturnih sadržaja za konzumiranje. Valja osigurati i aktivno sudjelovanje, odnosno omogućiti im promociju i plasman njihove umjetničke kreacije na otvorenom kulturnom tržištu. Konvenciju je bitno poznavati i u slučajevima da se krše prava osoba sa invaliditetom, odnosno da se izigravaju preuzete obveze.

2. NACIONALNI PLAN IZJEDNAČAVANJA MOGUĆNOSTI ZA OSOBE S INVALIDITETOM ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027. GODINE

1. Uvod

Republika Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda, Europske unije i Vijeća Europe te stranka svih ključnih međunarodnih instrumenata na području ljudskih prava i država koja uključuje najviše standarde u području socijalne i gospodarske sigurnosti građana, preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom u svrhu ravnopravnog sudjelovanja u građanskim, političkim, gospodarskim, društvenim i kulturnim područjima života.

*Osobe s invaliditetom sa značajnim udjelom u populaciji na svim razinama, od globalne do nacionalne, prepoznate su među najugroženijim društvenim skupinama ali i kao društveni resurs u kontekstu društvenog napretka na svim područjima, posebice uzimajući u obzir mogućnost pozitivne diskriminacije te korištenja napredne tehnologije. Veliki napredak u takvom shvaćanju donijela je **UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom** iz 2006., mijenjajući paternalistički pristup prema osobama s invaliditetom u suvremeni pristup koji se temelji na njihovoj autonomiji i fokusu na preostale sposobnosti, a ne na stupnju ograničenja sposobnosti.*

U Preambuli se poziva na načela proglašena u Povelji UN-a kojima se priznaje prirodno dostojanstvo i vrijednost te jednaka i neotuđiva prava svih članova ljudske zajednice kao temelj slobode, pravde i mira u svijetu. Ističe se kako prema Općoj deklaraciji o ljudskim pravima svatko ima sva prava i slobode navedene u njoj i u međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji su je slijedili, i to bez razlike po bilo kojoj osnovi. Konvencija upućuje i na Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, te drugim pravima koja proizlaze iz drugih međunarodnih dokumenata.

10. SUDJELOVANJE U KULTURNOM ŽIVOTU

Preporuke UN Odbora za prava osoba s invaliditetom

Odbor preporuča državi potpisnici da poduzme odgovarajuće korake kako bi osigurala pristupačnost glavnim kulturnim objektima i poduzme odgovarajuće mjere poput umjetničkih festivala osoba s invaliditetom kako bi osobama s invaliditetom dala priliku da razvijaju i koriste svoj kreativni, umjetnički i intelektualni potencijal. Preporuča se da država stranka potvrdi Ugovor iz Marakeša.

Važan dio kvalitete života svakog građanina čini pristupačnost kulturnih sadržaja, ali i mogućnost vlastitog sudjelovanja u njegovome stvaranju. Sudjelovanje osoba s